

Dkt. David Howard, Joshua-Ruth, Kipindi cha 11 Maagano

© 2024 David Howard na Ted Hildebrandt

Huyu ni Dkt. David Howard katika mafundisho yake kuhusu vitabu vya Yoshua kupitia Ruthu. Hii ni kipindi cha 11, Maadhimisho ya Maagano.

Habari. Katika sehemu hii, tutarudi nyuma kutoka kitabu cha Yoshua na kuzungumzia kile ambacho ningekiona kama mfumo mkuu wa kile ambacho tungekiita theolojia ya kibiblia. Ninapenda kukiona kwa upande wa maagano makuu katika Biblia. Kwa kweli, maagano haya yote yako katika Agano la Kale, hata Jipya.

Agano la Kale linaelekeza mbele kwenye Agano Jipya. Nataka kuzungumzia kila moja, au angalau agano la Ibrahimu na mambo yanayotokana nalo, kama njia ya kuweka mfumo wa vitabu vyote vitatu ambavyo tunavizungumzia hapa. Tuko katika kitabu cha Yoshua, na kuna mambo muhimu kutoka kwa agano la Ibrahimu ambayo yanajitokeza katika kitabu cha Yoshua.

Katika kitabu cha Waamuzi, mambo yanayofanana, lakini pia muhimu yanayoangalia mbele agano la Daudi katika kitabu cha Waamuzi, na pia kitabu cha Ruthu. Sehemu hii itatumika kwa vitabu vyote vitatu kama kuweka mfumo na kuweka msingi. Kwanza, ningependa kuanza na kuangalia agano la Ibrahimu.

Kama una Biblia zako, zichukue na ufungue Mwanzo sura ya 12. Tutaangalia maandishi hapo. Kwa madhumuni makubwa zaidi, maandishi makuu ya agano la Ibrahimu katika Mwanzo labda yangekuwa Mwanzo 12, 15, na 17.

Sehemu nyingi nyingine ambapo mambo mengine yanarudiwarudiwa, lakini hayo ndiyo maandishi makuu ambayo, ukitaka kufanya utafiti wa kina zaidi, yangekuwa ndiyo hayo. Jambo moja ninalofanya katika madarasa yangu ni kuwapa wanafunzi kazi ambayo wanapaswa kusoma sura hizo na kutengeneza orodha ya mambo yote ambayo Mungu anakusudia kumpa Ibrahimu au kumfanyia. Kuna wingi wa vitu, vitu 15 au 20 ambavyo kwa kawaida huja navyo.

Tutaangalia baadhi yake hapa tunapojadili agano. Tutaanza kwa kuangalia Mwanzo 12. Hasa mistari mitatu ya kwanza iliandaa mazingira.

Ili kuweka msingi wa hilo, tutaangalia nyuma mwishoni mwa sura ya 11 na kukukumbusha kwamba Ibrahimu, jina lake la awali lilikuwa Abram, na baba yake alikuwa Tera, sura ya 11, mistari ya 27 na inayofuata. Mwanzoni Abram alitoka Uru, lakini alikuja na baba yake, Tera, kaskazini mwa Mesopotamia mahali paitwapo Harani. Hapo ndipo Mungu alipomwita.

Baba yake, Tera, alifariki huko Harani, sura ya 11, mstari wa 32. Sasa katika sura ya 12, mstari wa 1 hadi 3, tunaona maneno ya kwanza ambayo Mungu anamwambia Abram. Tutayapitia na kutoa maoni hapa.

Katika sura ya 12, mstari wa 1, Bwana alimwambia Abram, Toka katika nchi yako, na jamaa zako, na nyumba ya baba yako, uende mpaka nchi nitakayokuonyesha. Tena, labda ili kukukumbusha ramani. Haiko mbali sana, lakini Abram amekuwa Uru kusini na yuko hapa karibu na Harani mahali fulani.

Hapa panapaswa kuwa mbali zaidi hapa. Anasema, nenda mpaka nchi nitakayokuonyesha, ambayo ni nchi ya Kanaani, hapa. Nitaendelea kusoma tu kisha tutarudi na kutoa maoni.

Mstari wa 2 unasema, nami nitakufanya wewe kuwa taifa kubwa, na kukubariki, na kulikuza jina lako, ili uwe baraka. Nitawabariki wale wanaokubariki, na yule anayekudharau, nitamlaani, na ndani yako, familia zote za dunia zitabarikiwa. Sijui kama umeona msisitizo kidogo katika jinsi nilivyosoma maandishi, usomaji wangu wa tamthilia, lakini hilo halikufanywa kwa ajili ya kuchekesha tu, bali lilifanyika kwa sababu nilikuwa najaribu kuakisi ujenzi wa kisarufi katika Kiebrania nyuma ya vitenzi hivyo katika mstari wa 2 na 3. Kuna mfululizo wa vitenzi vitano, vitatu kati ya hivyo katika mstari wa 2, ambavyo kwa Kiebrania vinaitwa vikundi.

Washirika wana msisitizo maalum na ndiyo maana nilijaribu kusisitiza hapa. Jambo kuu hapa ni kwamba Mungu anasema, Ninakusudia kufanya mambo haya na muktadha ni kwamba hakuna mtu anayeweza kunizuia. Tunaweza kufupisha kwa kusema, Hakika ninakusudia kukufanya taifa kubwa, mstari wa 2. Hakika ninakusudia kukubariki. Hakika ninakusudia kulifanya jina lako kuwa kubwa, mstari wa 3. Hakika ninakusudia kuwabariki wale wanaokubariki na yule anayekudharau, hakika ninakusudia kumlaani. Hilo ndilo wazo.

Kwa maneno mengine, inaonyesha kwamba Mungu anaanzisha agano hili kubwa na ndiyo njia ambayo ataleta baraka kwa mataifa na duniani kote.

Ni mpango wa Mungu na hakuna atakayemzuia. Kimsingi, ni agano lisilo na masharti. Mungu anafanya hivi, hakuna anayeweza kumzuia.

Watu binafsi wanaweza kuchagua na kutokukubali, tutaona hilo baadaye, lakini mfumo wa agano hautaanguka kwa sababu tu ya kutotii kwa mtu mmoja. Jambo lingine nitakalolitaja, mwishoni mwa mstari wa 2, matoleo mengi husema kitu kama hiki, Nitakubariki, nitakufanya taifa kubwa, nitakubariki, nitalikuza jina lako, nawe utakuwa baraka. Kwa Kiebrania, inasema, na iwe baraka.

Ni amri. Toleo la King James linaeleza hivyo. Nadhani New American Standard ina tanbihi pembezoni inayosema hivyo.

Aina hiyo ya ujenzi yenye neno na kisha kile kinachoitwa neno kamili lisilo na kikomo la kitenzi kuwa hutumika kwa njia ambayo tunaweza kuita kusudi au kifungu cha matokeo. Sio vitu vinne tu, nitakufanya taifa kubwa, nikubariki, nitalikuza jina lako, nawe utakuwa baraka. Badala yake, inasema vitu vitatu vya kwanza ni kwa madhumuni ya jambo la nne, na matokeo yake ni kwamba jambo la nne linatumika.

Yaani, Mungu atamfanya Ibrahimu kuwa taifa kubwa, ambariki, afanye jina lake liwe kuu, si kwa ajili yake mwenyewe tu, bali kwa kusudi kwamba, mwishoni mwa mstari wa 2, awe baraka. Muhtasari unaeleweka na wengine. Mara moja, mwanzoni mwa sehemu hii yote kuu kuhusu ahadi za Mungu kwa Ibrahimu, ni wazi kwamba Mungu anataka kumtumia Ibrahimu kama njia ya kuwabariki wengine.

Ibrahimu atakuwa mpokeaji wa baraka, lakini pia njia ya baraka kwa wengine. Hii ina mizizi yake katika sehemu ya mwanzo ya Mwanzo, katika Mwanzo 3, wakati Mungu anapozungumza na nyoka na kumwambia kwamba kutakuwa na mgogoro kati yake na mwanamke, na uzao wake na uzao wake, na uzao wa mwanamke utashinda uzao wa nyoka mwenyewe, Mwanzo 3, mstari wa 15. Hiyo ni aina ya mwanga wa kwanza wa tumaini katika Agano la Kale, katika Biblia, baada ya dhambi kuingia ulimwenguni.

Ni pana sana, haitofautiani sana, si wazi sana, lakini sasa andiko hili hapa ni mwanzo wa kulilenga zaidi, na kuliweka wazi zaidi, kwamba Mungu atakamilisha ushindi dhidi ya nyoka kupitia ukoo wa Ibrahimu, na kutakuwa na baraka kwa wengine. Sasa, kama hatukuelewa hilo mwishoni mwa mstari wa 2, tunaona hilo waziwazi katika mstari wa 3, kwa sababu mstari wa 3 unasema, Nitawabariki wale wakubariki, na upande mwingine, yule anayekudharau nitamlaani, na kupitia wewe familia zote za dunia zitabarikiwa. Sasa, ni wazi, kutoka kwa mtazamo wetu katika enzi ya Agano Jipya, tunaweza kutazama nyuma na kuona kwamba baraka kwa mataifa na baraka duniani na watu wote zimekuja kupitia Kristo, maisha yake na kazi yake na kifo na ufufuo, lakini njiani, kupitia Agano la Kale lenyewe, tunapoendelea mbele, tunaweza kumwona Ibrahimu, Ibrahimu mwenyewe, kwa mfano, alikuwa baraka nyingi mara kadhaa, na tunaona Waisraeli wakiwa baraka kwa, kwa mfano, Rahabu, kama mtu aliyekuja kukumbatia imani ya Israeli.

Yona anachukua ujumbe huo na ni njia ya baraka kwa taifa la Ashuru, Ninawi. Na kwa hivyo, wakati mwingine tunapata hisia hii kwamba Mungu amewekewa mipaka ya kupendezwa na Israeli katika Agano la Kale na Mataifa katika Agano Jipya, lakini tangu mwanzo kabisa, hapa katika Mwanzo 12, tunaona kwamba Ibrahimu na wazao wake wamekusudiwa kuwa baraka kwa wengine na kuleta baraka kwa ulimwengu, si kwa taifa lao la kizalendo na lenye msisimko. Yona, mtu huyo, alionyesha mtazamo wa aina hiyo.

Alikuwa, alichukia kwamba Waninawi walipokea baraka kutoka kwa Mungu, lakini kitabu cha Yona kinatuambia hadithi pana zaidi. Na hiyo imetokana na mizizi yake

yote hapa katika Mwanzo 12. Kwa hivyo ni nini ambacho Mungu atamfanyia Ibrahimu? Atamfanya kuwa taifa kubwa, ambariki, na kulifanya jina lake liwe kuu.

Kwa hivyo hilo litafanyika kupitia wazao. Katika sura ya 12, mstari wa 7, inataja kwamba atampa nchi hiyo. Bwana akamwambia, kwa uzao wako, nitawapa nchi hii.

Ibrahimu anajenga madhabahu hapo. Tunapitia sura inayofuata, sura ya 15, tunazungumza naye kuhusu uzao. Wazao watakuwepo hapo.

Inataja tena nchi hiyo. Na ngoja nionyeshe sura ya 15. Anayozungumzia, kwamba Mungu anazungumza na Ibrahimu katika mstari wa 12 na kufuata kuhusu uzao wake nao watakuwa wageni.

Watakuwa wageni. Watakuwa Wager wenyewe katika nchi ya kigeni. Ni wazi kwamba baadaye tutagundua kuwa hiyo itakuwa Misri, lakini watamrudisha baada ya miaka 400.

Mungu ataleta hukumu juu yao. Na inasema katika mstari wa 16, sura ya 15, kwamba wao, wazao wake watarudi katika kizazi cha nne kwa sababu uovu wa Waamori haujakamilika bado. Waamori ni neno lingine linalomaanisha Wakanaani.

Na kwa hivyo hapa, tuna hakikisho la kitakachotokea katika kitabu cha Yoshua wakati Mungu atakapowarudisha katika nchi hiyo na atatumia, kimsingi Israeli, kama chombo chake dhidi ya Wakanaani. Inaonekana kwamba Mungu atakuwa na subira na kusubiri. Lakini wakati utakuja ambapo dhambi ya Waamori itafikia hatua ambayo Mungu hatasema tena.

Na hivyo ndivyo tunavyoona katika kitabu cha Waamuzi, na katika kitabu cha Yoshua. Sasa, hiyo ndiyo agano kuu la kwanza. Hiyo ndiyo nguzo kuu ya kwanza ya theolojia ya Agano la Kale, theolojia ya kibiblia.

Nguzo kuu ya pili ni ile tunayoiita agano la Musa. Na hii yote ni mkusanyiko mkubwa wa fasihi tunayoipata katika Kutoka na Mambo ya Walawi, Hesabu, na Kumbukumbu la Torati. Hiyo ndiyo iliyorejelewa katika kitabu cha Yoshua mara kwa mara.

Kitabu hiki cha sheria kisiondoke kinywani mwako, nao watashika agano mwishoni mwa kitabu ili kutii sheria na mambo kama hayo. Kwa hivyo, hili lina maana kubwa kwa maisha ya Israeli katika vizazi vyote. Na linarejelewa mara kwa mara katika sehemu iliyobaki ya maandiko, katika sehemu iliyobaki ya Agano la Kale, bila shaka.

Inasherehekewa. Tunaona katika Zaburi 119, kwa mfano, Zaburi ndefu zaidi, sura ndefu zaidi katika Biblia. Karibu kila mstari katika Zaburi hiyo, mistari 176, unataja neno la Mungu, sheria ya Mungu, amri zake, maagizo yake, amri zake, n.k.

Na hilo ni jambo ambalo mwamini wa kweli anapaswa kulikubali kama chanzo cha uzima kwao. Mtume Paulo anaonekana kuzungumzia agano la Musa kama jambo la kuepukwa na jambo la kushinda na kama jambo linalotufunga. Lakini hata Paulo ana mambo mazuri ya kusema kuhusu hilo pia.

Na nadhani tunaweza, bila kuingia katika maelezo zaidi, kuna sehemu katika Agano la Kale zinazozungumzia kuhusu Israeli kutahiri moyo yao. Na hilo lingekuwa wazo la mtazamo wa ndani wa moyo, si dhabihu za nje kulingana na agano. Kwa hivyo hata mgawanyiko huo ambao wakati mwingine tunasikia kuuhusu, kwamba wokovu wa Agano la Kale ulikuwa kupitia matendo au dhabihu, vitu vya nje, ni kinyume chake, unapingwa na maandiko mengine katika Agano la Kale.

Kumbukumbu la Torati 10, mahali fulani karibu na mstari wa 15 au 16, inazungumzia kuhusu kutahiri moyo wako. Yeremia sura ya 4, mstari wa 4, inataja hilo na sehemu zingine kadhaa. Na hivyo, Agano la Kale lenyewe linafahamu wazo la kudumisha imani kama msingi wa hilo.

Kushika amri ni kiashiria cha nje cha hilo. Nadhani huo ndio mtazamo uleule tunaouona katika mvutano kati ya msisitizo wa Mtume Paulo kuhusu wokovu ni kwa imani pekee, si kwa matendo. Na bado Yakobo anazungumzia kuhusu imani bila matendo imekufa.

Hilo ndilo jambo lile lile tunaloliona katika Agano la Kale. Sasa, kuna mstari muhimu sana katika Mwanzo 26 unaotusaidia kuona uhusiano kati ya maagano ya Ibrahimu na Musa. Kwa hivyo, hebu tugeukie hilo.

Geuka Mwanzo 26 katika mistari michache ya kwanza. Katika hatua hii, Ibrahimu amefariki na Isaka, unajua, ni mwanawe. Na Mungu anarudia kwa Isaka kiini cha ahadi nyingi alizokuwa amempa Ibrahimu hapo awali.

Na huo ndio msingi wa hilo uko katika mstari wa 3 hadi 5. Na hivyo mstari wa 3, Mungu anamwambia Isaka, kaa ugenini katika nchi hii. Nitakuwa pamoja nawe. Kuna ahadi ya uhusiano.

Nitakubariki. Nitakupu wewe na uzao wako nchi hizi zote. Kwa hivyo, uzao upo, nchi ipo.

Nitatimiza kiapo nilichomwambia Abrahamu, baba yako. Kwa hivyo hilo liliendelea. Nitazidisha uzao wako kama nyota za mbinguni.

Uwape nchi zote. Na katika uzao wako mataifa yote ya dunia yatabarikiwa. Kwa hivyo hiyo ndiyo mwangwi wa Mwanzo 12, 15, 17.

Lakini sasa ninachotaka kuzingatia hapa ni mstari wa 5. Na hii yote ni kwa sababu Ibrahimu alitii sauti yangu. Kisha angalia mfuatano wa maneno yanayofuata hapa. Katika toleo langu, inasema alishika maagizo yangu, amri zangu, sheria zangu, na sheria zangu.

Mungu anasema, Ibrahimu alishika maagizo yangu, amri zangu, amri zangu, na sheria zangu. Sasa, ukiangalia Zaburi 119, maneno hayo yote yanapatikana katika kurejelea sheria ya Musa, agano la Musa. Na kuna tatizo la mpangilio wa matukio hapa kwa sababu Ibrahimu aliishi mamia ya miaka kabla ya Musa.

Kwa hivyo inawezekanaje kwamba Ibrahimu alishika sheria wakati hakukuwa na sheria? Toa. Sharti pekee kwa Ibrahimu lilikuwa kwamba amfuate Bwana , atii, na atahiriwe. Lakini kuondolewa kwa hilo kwa upande wa mambo yote ya kitabia ya kufanya na kushika na kadhalika hakutakuwa hadi karne nyingi baadaye.

Na nadhani hiyo ni kiashiria muhimu sana kwetu kwa sababu inaonyesha kwamba Ibrahimu, katika uhusiano wake na Mungu, aliishi maisha yake kwa njia ambayo karne nyingi baadaye, inaweza kusemwa kwamba aliishika sheria. Hakuwa na sheria, lakini uhusiano wake wa imani na Mungu ulijionyesha kwa njia ambayo inaweza kuhukumiwa baada ya ukweli kwamba aliishika sheria. Na kwa hivyo, nadhani hii inatusaidia kuona hili.

Ndiyo maana nimeandika uhusiano kati ya maagano haya kwa njia hii, yaani kwamba sheria ya Musa inaonyesha jinsi maisha yalivyopaswa kuishi chini ya agano la Ibrahimu. Ingawa agano la Musa lilikuwa kubwa, linaelezea jinsi maisha yalivyopaswa kuishi katika imani, uhusiano wa imani na Mungu. Kwa hivyo, kwa maana hiyo, ni chini ya agano la Ibrahimu, na linaelezea zaidi kuhusu mambo madogo madogo .

Sasa, tukirudi kwenye sura ya 17, nataka kuzingatia kipengele kingine cha ahadi kwa Ibrahimu. Katika sura ya 17, mstari wa 6, iko katikati ya orodha ya mambo ambayo Mungu anamwambia Ibrahimu kwamba atampa au atamfanyia. Katika mstari wa 6, sura ya 17 inasema, Nitakufanya uzae sana.

Nitakufanya kuwa mataifa. Kwa maneno mengine, uzao na wafalme watatoka kwako. Kwa hivyo, angalia kwamba sehemu ya baraka, sehemu na sehemu ya vitu 15 au 20 ambavyo tunaweza kuorodhesha kuhusu kile ambacho Mungu anapanga kumfanyia Ibrahimu ni kwamba wafalme watatoka katika ukoo huo.

Na ningebishana kwamba hiyo ni sehemu muhimu ya baraka. Sio baraka 18 na mwiba mmoja, laana moja iliyotupwa humo. Loo, nitakulaani na wafalme watakaotoka katika ukoo wako.

Hapana, ni sehemu muhimu ya baraka. Anarudia hilo anapozungumza na Ibrahimu kuhusu Sara. Na hivyo, katika mstari wa 16, Mungu anasema, nitambariki na zaidi ya hayo, nitakupua mwana kwake.

Nitambariki. Atakuwa mataifa na wafalme wa watu watatoka kwake. Kwa hivyo tena, kuna ahadi ya wafalme.

Na kisha katika sura ya 35, vizazi kadhaa baadaye, tunamwona Mungu akizungumza na Yakobo, mzao wa Ibrahimu. Na katika mstari wa 11, tuna kitu kama hicho. Mungu anamwambia Yakobo, Mimi ni Mungu Mwenyezi.

Mimi ni El Shaddai. Zaeni, ongezeeni taifa, na kundi la mataifa litatoka kwako, na wafalme watatoka katika viuno vyako. Kwa hivyo hilo linavutia sana kwa sababu tunaweza kuona tangu mwanzo, sehemu, na sehemu ya kile Mungu alikusudia kumfanyia Ibrahimu na uzao wake ni kwamba kunapaswa kuwa na wafalme watakaotoka katika ukoo huo.

Sasa, ni wazi kuna wafalme wa baadhi ya mataifa, Waedomu na wengine ambao walitoka katika ukoo huo, lakini pia inarejelea wafalme wanaotoka katika ukoo wa Israeli wenyewe. Sehemu kubwa ya baraka. Songa mbele kidogo hadi sura ya 49 ya Mwanzo, na tunamwona Yakobo mwishoni mwa maisha yake anapokuwa na wanawe 12 na wote wamekutana pamoja Misri.

Amewakusanya wanawe karibu naye na anatamka baraka kwa kila mmoja wa wana. Na ukiangalia sura hiyo, imeandikwa kwa umbo la kishairi. Kuna mstari mmoja au miwili kwa wana wengi wa hapa baraka juu yako, kuanzia na mkubwa, hadi mdogo zaidi.

Na baraka chache zinajitokeza. Baraka kwa Yusufu katika mistari ya 22 hadi 26 ni muhimu sana. Na hilo halishangazi kwa sababu Yusufu amekuwa shujaa wa theluthi ya mwisho ya kitabu cha Mwanzo.

Lakini baraka kwa Yuda katika mstari wa 8 hadi 12 pia ni muhimu sana. Na hilo linashangaza zaidi kidogo kwa sababu Yuda tunapokutana naye kwa mara ya kwanza katika sura ya 38, anafanya mambo mabaya. Anavutiwa na mkwewe ambaye amevaa kama kahaba.

Lakini katika sehemu tofauti kunapokuwa na Misri na Yusufu huko chini, Yuda hujitokeza na kusema mambo sahihi na hulipwa baraka njema. Kwa hivyo, hebu tuangalie kifungu hicho. Mwanzo 49 mstari wa 8. Yuda, ndugu zako watakusifu.

Mkono wako utakuwa shingoni mwa adui zako. Wana wa baba yako watakuinamia. Hii ni kejeli kwa sababu mapema katika sura ya 37, Yusufu ameota ndoto hizi ambapo wana wanamsujudia.

Na bila shaka, walifanya hivyo waliposhuka na Yusufu alikuwa mkuu katika ua wa Farao. Walimsujudia. Lakini sasa baraka inatazamia wakati ambapo mamlaka yatahamishwa au kukaa zaidi katika ukoo wa Yuda, si Yusufu.

Kwa hivyo, hebu tuangalie mstari wa 10. Inasema fimbo ya enzi haitaondoka kutoka kwa Yuda wala fimbo ya mtawala kati ya miguu yake. Na hivyo, fimbo ya enzi ni ishara ya mamlaka ya mfalme.

Fimbo kubwa, iliyopambwa kwa uzuri katika tamaduni nyingi. Na kisha inasema, kuna matoleo tofauti yanayosomewa kwa njia tofauti katika mstari huu wa tatu wa mstari wa 10. King James na NASB husema hadi Shilo aje.

NIV na wengine husema hadi atakapokuja yule anayestahili. Na ESV husema hadi ushuru umfikie. Ningeendelea na usomaji wa NIV hadi atakapokuja yule anayestahili.

Kwa maneno mengine, kuna fimbo hii ya kifalme inayomsubiri mpokeaji anayestahili. Na tunaangalia chini ya barabara na tunaweza kuona kwamba Kristo ndiye huyo. Tunaweza kuona labda mapema Daudi kama mrithi halali wa mamlaka hiyo ya kifalme.

Lakini bila kujali jinsi tunavyotafsiri mstari huo wa tatu, hoja nzima ya mstari wa 10 ni kwamba mamlaka ya kifalme yatakaa Yuda. Kwa hivyo, tunaona ahadi zisizotofautishwa za wafalme zikitoka katika ukoo wa Ibrahimu mapema katika kitabu. Hapa sasa imejikita na tunajifunza kwamba itakuwa kutoka kwa ukoo wa Yuda ndipo hili litatokea.

Kwa hivyo, tunaangalia mbele na tuna mfalme wa kwanza karne nyingi baadaye, Sauli, Daudi, na kadhalika. Na kuna mafundisho kadhaa ambayo nilijifunza nilipokuwa nikikua, na yameenea katika taaluma ya wasomi na pia kanisani, kwamba Israeli ilipoomba mfalme, ilikuwa jambo baya kufanya na kwamba nia ya Mungu kwamba Israeli isingekuwa na mfalme kamwe. Maoni yangu ambayo tutaelezea baada ya dakika chache ni kwamba hapana, taasisi ya ufalme ilikuwa sehemu ya mpango wa Mungu na wazo la Mungu tangu mwanzo.

Tunaona hilo hapa katika vifungu hivi katika Mwanzo. Na kwa hivyo, itabidi tufasiri ombi la mfalme katika Samweli ambalo lilikuwa ombi la dhambi. Tutalazimika kutafsiri hilo kulingana na kile tunachokiona hapa katika vifungu hivi vya awali.

Na kwa hivyo, tutajaribu kufanya hivyo tunapoendelea. Kwa hivyo, kufuatia ukoo huu wa kifalme, unaoongoza kwa agano la Daudi, una mizizi yake katika agano la Ibrahimu, na kuna kifungu muhimu sana katika kitabu cha Kumbukumbu la Torati ambacho tunapaswa sasa kukigeukia. Kwa hivyo fungua Biblia zako kwenye Kumbukumbu la Torati sura ya 17, na tutaangalia kitu hapo.

Na katika sura ya 17, ikiwa una Biblia yenye vichwa vya habari, labda una kichwa kati ya mistari ya 13 na 14 kinachosema kitu kuhusu sheria ya mfalme, mfalme, au kitu kama hicho. Na mistari ya 14 hadi 20, Kumbukumbu la Torati 17, inaangalia mbele wakati ambapo watakuwa na mfalme. Kwa hivyo, ikiwa unakumbuka, kitabu cha Kumbukumbu la Torati ni Musa akiangalia nyuma yale ambayo Mungu amewafanyia na kutazama mbele, akizungumza na kizazi cha pili kilichotoka Misri.

Musa akitazama mbele maisha katika nchi. Hatakuwa pamoja nao, na hii ni mojawapo ya vifungu ambapo anatazama mbele na kumwonya kuhusu mambo fulani. Kwa hivyo hebu tuangalie inasema nini.

Mstari wa 14, Kumbukumbu la Torati 17, utakapoingia katika nchi ambayo Bwana, Mungu wako, anakupa, na kuimiliki na kukaa humo, kisha utasema, Nitaweka mfalme juu yangu kama mataifa yote yanayonizunguka. Kwa hivyo, Musa, katika wakati wake mwenyewe, karibu mwaka wa 1400 KK, alitarajia wakati ambapo Waisraeli wangesema, tunahitaji mfalme kama mataifa yanayotuzunguka. Kwa mtazamo wetu, tunaangalia nyuma na kuona kwamba hilo lilitokea katika siku za Daudi yapata miaka 400 baadaye.

Lakini sasa nadhani inavutia sana kuona jibu la Mungu hapa kupitia Musa kwa sababu Mungu hasemi, hapana, hampaswi kuwa na mfalme. Badala yake, mstari wa 15, unasema, mnaweza kweli kumweka mfalme juu yenu kama mataifa yote. Samahani, mnaweza kweli kumweka mfalme juu yenu.

Sintaksia hapo katika Kiebrania ni kauli yenye msisitizo. NIV inasema, hakikisha unamweka mfalme juu yako, na nadhani aina hiyo ya kutoelewa mambo. Ni msisitizo zaidi.

Kwa Kiebrania, ni neno kamili lisilo na kikomo pamoja na neno lisilokamilika, some tasim, na kimsingi inasema, ndio, endelea, fanya. Hili ni jambo ambalo nataka ufanye. Kwa hivyo Mungu anawapa ruhusa ya kuwa na mfalme.

Ni sehemu ya mpango wake, lakini kuna sharti. Kuna masharti, na kuna masharti kama sita sasa katika mistari inayofuata ambayo yanaelezea aina ya mfalme ambaye Israeli watakuwa naye tofauti na aina ya mfalme aliye katika mataifa. Kwa hivyo, nambari moja, katikati ya mstari wa 16, lazima awe mtu ambaye Bwana, Mungu wao, angemchagua.

Huwezi kuwa mtu yeyote tu. Na kwa hivyo ukikumbuka historia yako ya Biblia katika kitabu cha Waamuzi, kuna mmoja wa wana wa Gideoni anayeitwa Abimeleki, ambaye anawaua ndugu zake 70, mmoja anatoroka, na Abimeleki anajiweka kuwa mfalme, na anatawala kama mfalme kwa miaka mitatu, kisha anauawa. Lakini Biblia haijawahi kufikiria, na kwa hivyo kitaalamu, Abimeleki angeweza kuonekana kama

mfalme wa kwanza wa Israeli, lakini Biblia haimtendei hivyo kwa sababu Mungu hakumchagua.

Alijiweka kama mfalme kwa mamlaka yake mwenyewe. Kigezo cha kwanza, Mungu lazima amchague mfalme. Kigezo cha pili, mwisho wa mstari wa 16, lazima kiwe mtu kutoka miongoni mwa ndugu zao ili wamfanye mfalme juu yao, si mgeni.

Kwa hivyo, lazima iwe kigezo cha pili cha Kiisraeli. Kigezo cha tatu, hupaswi kujipatia farasi wengi, au kuwafanya watu warudi Misri ili wapate farasi wengi. Kwa hivyo tutasimama katika sehemu hiyo ya kwanza.

Mfalme hapaswi kupata farasi wengi, wala kujizidishia farasi. Na nini kilicho nyuma ya hilo? Na upande wangu wa kichekesho unasema, Mungu hakutaka waweke dau kwenye mbio za farasi, mbio za farasi, lakini sivyo ilivyo. Kimsingi, farasi walikuwa uti wa mgongo wa jeshi katika jamii za kale, hasa Misri, katika sehemu nyingi, walivuta magari, na magari yalikuwa ndiyo makuu, aina ya sawa na mizinga ya kale.

Na kwa hivyo acha nikuchoree picha hapa inayoonyesha hili. Huu ni mchoro wangu wa kitu kinachopatikana katika mchoro wa Misri kwenye moja ya mahekalu. Inaonyesha Farao akiwa kwenye gari lake la kukokotwa.

Kwa hivyo, huu ni mchoro wangu mbaya wa kisanii wa Farao akiwa kwenye gari lake. Farasi anavuta gari. Labda ni kama farasi mjamzito sana.

Tunahitaji kufanya vizuri zaidi. Lakini hii ni sehemu ya ukuta mkubwa zaidi. Lakini jambo kuu ni kwamba, inaonyesha maadui ambao anapigana nao pia.

Na hawa hapa maadui. Inaonyesha farasi wa Farao akiwakanyaga maadui, na ni wazi wako katika kiwango tofauti. Na lengo kuu la hili ni kwamba Farao ni shujaa mkubwa.

Yeye ndiye mshindi mkuu wa maadui. Yeye ndiye mtu nambari moja katika jamii. Na huu ndio mfano tunaoupata kote Mashariki ya Karibu.

Unaona hili katika picha za sanamu, picha za Ashuru na Babeli, na michoro waliyoiacha kwenye majengo yao. Unaiona huko Misri. Pia unaiona katika maandishi ambayo mafarao na wafalme wa Ashuru na Babeli waliacha.

Walijionyesha kama wakubwa zaidi katika jamii na kadhalika. Kwa hivyo, mtindo wa kawaida wa jinsi mfalme angekuwa katika Mashariki ya Karibu ya kale ulikuwa kwamba mfalme alikuwa shujaa mkuu, au upande wa pili, shujaa mkuu zaidi alikuwa yule aliyepanda ili kuwa mfalme. Na hivyo ndivyo Mungu anasema hapa kwamba mfalme wa Israeli hapaswi kufanya.

Mfalme wa Israeli hakupaswa kuzidisha farasi. Mfalme wa Israeli hakupaswa kuwa mfano huu. Kwa nini? Tunajua kwamba kwa kawaida Israeli ilipokutana na adui, Mungu ndiye aliyeipa ushindi.

Na kiongozi, awe Musa au Yoshua au Daudi au mtu mwingine yeyote, hawapaswi kujiinua, bali badala yake wampe Mungu sifa. Kuna theolojia nzima katika Agano la Kale ambapo tunazungumzia kuhusu Mungu ndiye shujaa, theolojia ya shujaa wa kimungu kwamba Mungu ndiye anayeleta ushindi, na kadhalika. Kwa hivyo hilo ni jambo linalopingana sana na tamaduni ambalo mfalme wa Israeli anapaswa kuwa.

Haipaswi kuwa kama mataifa. Hilo ndilo lililo nyuma ya wazo hili. Na kwa hivyo, kile ambacho Israeli walikuwa wakiomba, tunagundua baadaye, walitaka mfalme kama mataifa.

Walitaka mfalme kama huyu. Lakini Mungu alitaka mfalme wa aina tofauti. Kwa hivyo, tuendele.

Mwishoni mwa mstari wa 16, inasema, msiwarudishe watu Misri ili kupata farasi wengi. Kwa kuwa Bwana amewaambia, msirudi tena kwa njia hiyo. Kwa hivyo, jambo la tatu ni kwamba hawapaswi kupata farasi wengi.

Jambo la nne ni kwamba usijaribu kufanya ushirikiano wowote wa kigeni ambao ungekusaidia. Usirudi Misri, tegemea wao. Tena, maana yake ni kuntegemea mimi badala yake, tegemea Bwana.

Kwa kusikitisha, na kwa kushangaza, mamia ya miaka baadaye, katika siku za Yeremia, Babeli ilikuwa ikiwatishia Israeli na Yerusalemu na Yeremia aliwashauri akisema, wakati umefika ambapo Mungu atawachukua ninyi hadi Babeli naye atawatumia kama adhabu yenu. Lakini Mungu atawarudisha katika miaka 70. Na kwa hivyo msipinge.

Nendeni Babeli, mjenge nyumba huko, mkaoteshe mizizi, mkachanue mahali mlipopandwa, na Mungu atawarudisha kwa wakati wake. Hata hivyo, kulikuwa na kundi huko Yerusalemu lililotaka kufanya muungano na Misri. Na kwa kushangaza na kwa kusikitisha, walimteka nyara Yeremia na kushuka kwenda Misri.

Hapo ndipo Yeremia alipokufa. Kwa hivyo huo ni mfano wa marufuku hapa. Walipinga hilo.

Kwa hivyo, hoja ya nne, ni kwamba usifanye ushirikiano wa kigeni. Hoja ya tano, mstari wa 17, hatajipatia wake wengi, ili moyo wake usije ukageuka. Kwa hivyo wazo la kawaida hapa ni kwamba mfalme anafanya ushirikiano wa kigeni na labda wanabadilishana binti.

Na kama nimemwoa binti yako, wewe ndiye mfalme wa kigeni, sitashambulia taifa lako, pengine. Na kisha sehemu ya sita, wala hatajipatia fedha na dhahabu nyingi. Au katika baadhi ya matoleo wanasema, wala hatazidisha fedha na dhahabu.

Kwa hivyo, mfalme hapaswi kujaribu kujitajirisha. Sasa kila ninaposoma kifungu hiki na kufikia hatua hii, kuna aina ya picha ya holographic inayokuja akilini mwangu, na nina uhakika kwamba kwa wengi wenu, mnafikiria kitu kile kile ninachotumaini, ambacho ni Sulemani. Mfalme Sulemani alikuwa na mamia ya wake, alikuwa na maelfu ya farasi, mamia ya wake, na utajiri mwingi.

Kwa hivyo, Sulemani alikuwa kinyume kabisa na mfalme bora hapa katika Kumbukumbu la Torati. Sasa Sulemani alikuwa mtu mkuu, alifanya mambo ya ajabu, alikuwa na hekima sana, Mungu alimbariki, aliandika methali nyingi na kadhalika, lakini kimsingi mwishoni mwa maisha yake alishindwa haswa kwa sababu ya wake waliomtoa moyo wake kwa Bwana. Wafalme wa Kwanza sura ya 11 ilisema aliwapenda wanawake wengi wa kigeni, wakiwemo binti wa Farao na binti za mataifa mengine ambao Mungu alisema haswa usiingie nao katika ndoa na kadhalika.

Kwa hivyo, Sulemani ni mfano wa kusikitisha wa aina ya mfalme ambaye hajaamriwa hapa. Kwa hivyo nataka tu kuweka msingi kwamba kuna kigezo cha sita kwa mfalme wa Israeli ambacho, tena, ni kigezo cha kina cha kupingana na utamaduni, na Israeli ni kujitokeza na kuachana na desturi za wageni kwa njia nyingi tofauti. Utaona katika njia walizomwabudu, na walimwabudu Mungu mmoja badala ya nyingi, dhabihu na yote hayo, lakini pia katika aina ya mfalme ambaye wangukuwa naye, na aina ya mfalme ambaye wangukuwa naye ingekuwa tofauti sana na wafalme na mataifa.

Sasa hayo yote ndiyo utangulizi wa kile ambacho tungeona katika kitabu cha Waamuzi, na hebu tuende kwenye kitabu cha Waamuzi sasa na tuonyeshe mambo kadhaa. Ukigeukia Waamuzi sura ya 8, tutaangalia kifungu hapa ambacho kina umuhimu fulani. Kwanza, muktadha hapa ni Waamuzi 6 hadi 8 ni hadithi ya Gideoni, mmoja wa waamuzi, na Gideoni alikuwa mtu mkuu.

Alibomoa madhabahu, madhabahu za kipagani katika sura ya 6, na katika sura ya 7, tuna hadithi ndogo ya Gideoni akiwa na jeshi, ana watu 32,000, na Mungu anasema kwamba ni wengi mno, kwa hivyo walimruhusu yeyote aliyetaka kurudi nyumbani arudi nyumbani, anaishia na watu 10,000, lakini tena, Mungu anasema kuna wengi mno, na wanapaswa kufaulu mtihani kwa kunywa kiasi fulani kutoka kwenye kitabu, na inaishia na watu 300 pekee, na kuna maelfu ya Wamidiani ambao watapigana nao, na kwa hivyo lengo kuu la hadithi hii ni watu 300 pekee dhidi ya maelfu hawa, kwamba ikiwa na wakati ushindi utakapokuja, bila shaka, kwa kawaida tunaweza kutabiri ushindi utakuja kwa Israeli ikiwa Mungu yuko upande wao. Ikiwa na wakati ushindi utakapokuja, itakuwa wazi kwa sababu Mungu amewapa ushindi, si kwa sababu ya kitu chochote peke yao. Kwa hivyo, katika sura ya 8, tunaona vita na

kushinda, bila shaka, na wanamkamata mfalme na kadhalika, lakini nataka sasa kuzungumzia matokeo ya vita, na hasa katika Waamuzi 8, mistari ya 22 na 23.

Kwa hivyo, mistari wa 22 unasema, watu wa Israeli walimwambia Gideoni, hii ni baada ya vumbi kutulia, wakashinda vita, wakasema, tutawale, wewe, mwanao, na mjukuu wako pia, uwe mfalme wetu. Wanamuuliza Gideoni, kama wanafikiri Gideoni anapaswa kuwa mfalme, na kwa nini? Inasema kwa sababu umeokoa nchi kutoka kwa mkono wa Midiani. Kejeli kubwa hapa.

Wanaume hawa ni wapumbavu. Wameharibu kabisa somo la sura ya 7 na wale 300, na huyu ndiye aina ya mfalme wanayemtaka. Wanamwona Gideoni kama shujaa mshindi, na kwa sababu hiyo, anapaswa kuwa mfalme wao.

Kwa hivyo, wanaume wa Gideoni wanaonyesha waziwazi aina mbaya ya mtazamo kuhusu mfalme anapaswa kuwa nani. Kwa hivyo, kwa sifa yake, Gideoni anasema mambo yote sahihi. Katika mistari wa 23, anasema, hapana, sitatawala juu yenu.

Mwanangu hatatawala juu yenu kwa sababu Yahweh, Bwana, atatawala juu yenu. Kwa hivyo hilo ndilo jambo sahihi kusema. Kama mnataka mimi niwe mfalme kwa sababu mimi ni shujaa mkuu, hapana, najua vya kutosha kujua kwamba ni Mungu aliyetoa ushindi na anapaswa kuwa mfalme wetu.

Kwa hivyo, alisema mambo sahihi, lakini sina uhakika kwamba moyo wake ulikuwa ndani yake kabisa kwa sababu mara tu baada ya haya, anaanza kutenda kama mfalme. Katika mistari wa 24, anamwambia awalettee utajiri wao wote. Anaishia kutengeneza efodi kutokana na hiyo, chochote kile, na ikawa mtego kwake na kwa familia yake.

Katika mistari wa 27, Israeli wote waliifuata kwa ukahaba, wakaifuata kwa ukahaba, wakawa mtego kwa Gideoni na familia yake. Kwa hivyo, hiyo ilikuwa, kwa njia fulani, alikuwa akitenda kama kiongozi wao, akisema, nilettee vitu vyako na kutenda kama mfalme. Na kisha kwa kushangaza, ana wana 72, na mmoja wao, katika mistari wa 31, ana suria aliyemzalia mwana na akamwita jina lake Abimeleki.

Na ili kukupa somo dogo tu katika Kiebrania hapa, wengi wenu mnajua neno hili. Hili ni neno la Kiaramu linalomaanisha baba na baba. Tafuta hilo katika Agano Jipya.

Neno la Kiebrania kwa baba linafanana. Ni Av tu. Na kisha ikiwa una I mwishoni, hiyo inamaanisha baba yangu.

Na kisha ukiwa na neno hili baada yake, neno Meleki ni neno mfalme. Kwa hivyo, Gideoni anamtaja mwanawe, baba yangu ni mfalme, au baba yangu mfalme. Nadhani kuna kejeli kubwa hapo.

Kwa hivyo ingawa Gideoni alisema maneno sahihi, hakuishia kumaliza vizuri, hebu tuseme hivyo. Na kisha, bila shaka, mwanawe Abimeleki ndiye anayejitokea kama mfalme katika sura ya 9, na tumetaja hilo hapo awali. Kwa hivyo hapa tuna mfano unaoonyeshwa katika hadithi ambapo taswira ya mfalme, wa mfalme bora Kumbukumbu la Torati 6-17 ndiyo msingi wa hadithi hii.

Na tutafanya jambo moja zaidi na majaji. Na hiyo ni, hebu tuangalie mwisho wa kitabu. Na kuna mfululizo wa kauli zinazojirudia hapa.

Na tunaanza na sura ya 17, mstari wa 6. Na mstari wa 17, mstari wa 6 unasema, siku hizo, hapakuwa na mfalme katika Israeli. Kila mtu alifanya yaliyo mema machoni pake mwenyewe. Hakuna mfalme katika Israeli, kila mtu alifanya yaliyo mema machoni pake mwenyewe.

Sura ya 18, mstari wa 1, siku hizo, hapakuwa na mfalme katika Israeli. Sura ya 19, mstari wa 1, siku hizo, hapakuwa na mfalme katika Israeli, kwa namna fulani ikiweka muktadha. Lakini kisha kitabu kinaishia kwa maelezo yale yale, kama vile 17, mstari wa 6. Sura ya 21, mstari wa 25 inasema, siku hizo, hapakuwa na mfalme katika Israeli.

Kila mtu alifanya yaliyo mema machoni pake mwenyewe. Sasa, tutakuwa tukitoa mihadhara kuhusu kitabu cha waamuzi katika mfululizo huu wa urekodi. Tutaona kwamba kuna aina fulani ya njia ya kushuka kwa maisha ya Israeli katika miaka hiyo.

Kuna aina ya mzunguko unaojirudia. Ningefikiria kuhusu mzunguko unaojirudia hivi. Nisingefikiria mzunguko unaojirudia hivi, bali kama hivi.

Ni mzunguko unaoshuka kimaadili na kimaadili. Na hivyo, hadithi zilizo mwishoni mwa kitabu zinazidi kuwa mbaya. Na hatimaye zinafikia hatua hii ya mwisho, na mwandishi wa kitabu anasema, mambo yamefikia hatua hii kwa sababu hakuna mfalme mcha Mungu katika Israeli.

Kila mtu anafanya chochote anachotaka. Kwa hivyo, wakati mwingine msemu huu, kufanya yaliyo mema machoni pao wenyewe, hujadiliwa. Baadhi ya wasomi, akiwemo mmoja wa maprofesa wangu katika kazi yangu ya udaktari, walibishana kwamba kufanya yaliyo mema machoni pao wenyewe ilikuwa jambo jema, na kwamba hiki kilikuwa kipindi cha amani na maelewano katika historia yote ya Israeli wakati hakukuwa na mfalme.

Na wafalme walipokuja, hili ni jambo baya. Lakini ningebishana, wasomi wengi wangebishana kwamba, hapana, hili ni jambo baya. Na kufanya yaliyo mema machoni pao wenyewe, kinyume na kufanya yaliyo mema machoni pa Bwana.

Neno kufanya mema machoni pa watu wazi hutokea mara 40 katika Agano la Kale, mara 30 kufanya mema machoni pa Mungu, na mara nyingine kufanya mema machoni pao wenyewe. Mara kadhaa kufanya mema machoni pao wenyewe ni kama kutokuwa na upande wowote, kama vile, unataka karoti au njegere? Fanya chochote kilicho sawa machoni pako mwenyewe. Unaweza kuamua.

Sio jambo kubwa. Lakini nyakati zingine, nyakati zingine nane, huwa ni jambo baya kila wakati. Ni tofauti na kufanya yaliyo sawa machoni pa Mungu.

Kwa hivyo, nadhani mwandishi hapa anasema, mambo ni mabaya hivi kwa sababu kila mtu anafanya mema machoni pake mwenyewe. Na kwa nini wanafanya mema machoni pake mwenyewe? Ni kwa sababu hakuna mfalme mcha Mungu kama kiongozi, kama mfano. Ninahitaji kukuambia uangalie hapa katika kifungu hiki.

Na ninataka kukurudisha kwenye kifungu cha Kumbukumbu la Torati kwa sababu naomba radhi kwamba nilisahau kusema jambo moja kuhusu kifungu hicho. Kwa hivyo, tutalishikilia hapa, turudi kwenye Kumbukumbu la Torati 12, 17. Na kwa hivyo tunaangalia orodha hii ya mambo ambayo mfalme hapaswi kuwa au kufanya, Kumbukumbu la Torati 17, mistari ya 15 hadi 17.

Lakini sasa, mistari ya 18 hadi 20 ni mambo ambayo mfalme mcha Mungu anapaswa kufanya, ambayo yanapaswa kuwa. Na kwa hivyo hawapaswi kuoa, unajua, kuzidisha farasi, wake, kuoa, n.k., nk. Lakini badala yake, kile ambacho mfalme anapaswa kufanya, mistari wa 18 unasema, atakapoketi juu ya ufalme wake, atajiandikia mwenyewe katika kitabu nakala ya sheria hii, iliyoidhinishwa na makuhani wa Walawi.

Atakuwa nayo. Atasoma humo siku zote za maisha yake, ili apate kujifunza kumcha Bwana, Mungu wake, kwa kuyashika maneno yote ya torati hii, na amri hizi, na kuzifanya; ili moyo wake usiinuke juu ya ndugu zake, asije akageuka kutoka katika amri, kwenda kuume wala kushoto, ili apate kukaa muda mrefu katika ufalme wake, yeye na wanawe katika Israeli. Kwa hivyo, ni nini ufunguo wa mafanikio kwa mfalme mcha Mungu? Inapaswa kukita mizizi katika Neno la Mungu.

Anapaswa kuwa na mizizi katika Torati, sheria, na hiyo ndiyo ufunguo wa mafanikio. Kwa hivyo, ufunguo wa mafanikio si kuwa shujaa mkuu. Ufunguo wa mafanikio unategemea Mungu.

Kwa hivyo sasa tukirudi kwenye kifungu cha jaji, huo ndio msingi. Na nadhani mwandishi wa Waamuzi anasema, kila mtu anafanya yaliyo sawa machoni pake mwenyewe, kwa sababu hakukuwa na mfalme mahali pake, mfalme mcha Mungu ambaye angekuwa mfano wa kushika Neno la Mungu, kumfuata Bwana. Mfalme hapaswi kuwa mfano wa shujaa mkuu.

Mungu ndiye shujaa wake. Wanamtegemea Mungu, na mfalme anapaswa kuwa mfano. Wakati mwingine tunafikiri katika Agano la Kale kuhusu ofisi za makuhani na mwamuzi na mfalme na nabii, na makuhani na manabii hasa ni ofisi za kiroho.

Mfalme na majaji ni ofisi za kisiasa na kiutawala zaidi. Lakini ningebishana hata majaji na wafalme walikuwa na jukumu la kiroho kwao, hasa wafalme, ambao watakuwa mifano na viongozi katika kukita mizizi katika Neno la Mungu. Kwa hivyo kwa namna fulani, tunaweza kugeuza hili, mstari wa mwisho wa Waamuzi, na kusema, kwa sababu hakuna mfalme katika Israeli, kila mtu anafanya yaliyo sawa machoni pake mwenyewe, kwa sababu hakuna mfalme mcha Mungu.

Au upande mwingine, kama kungekuwa na mfalme mcha Mungu katika Israeli, mambo yasingefika hapa. Na kwa hivyo, kwa njia fulani, muhtasari wa ujumbe wa kitabu cha Waamuzi ni kwamba mwandishi anapeperusha bendera ndogo na kusema, tunahitaji mfalme. Tunahitaji mfalme mcha Mungu ili kukabiliana na aina hii ya kila mtu anayefanya chochote anachotaka kufanya.

Hiyo ni sehemu yake. Kwa hivyo hiyo inatazamia mbele hatimaye, tunaelekea kwenye agano la Daudi. Kwa hivyo hatimaye, jambo la mwisho tutafanya hapa katika sehemu hii kuhusu maagano na ufalme ni kuangalia 1 Samweli 8. Kwa hivyo tafadhali rejea hilo.

Na hiki ndicho kifungu ambapo Israeli sasa inaomba mfalme. Ni wazi kwamba ni ombi la dhambi, lakini tutajaribu kuliweka katika muktadha wa kile ambacho tumekiangalia. Kwa hivyo, 1 Samweli 8, mstari wa 1, inasema, Samweli alipokuwa mzee, akawaweka wanawe kuwa waamuzi juu ya Israeli.

Na kuna matatizo kadhaa na hilo. Mara moja, tunapaswa kuwa tumeziba masikio yetu. Kwanza, ni mara ya kwanza mtu kujichukulia jukumu la kumteua jaji.

Katika kitabu cha Waamuzi, kila wakati uhitaji ulipotokea, ni Mungu aliyemwinua mwamuzi anayefuata. Kwa hivyo, Samweli anajichukulia mamlaka yake mwenyewe kufanya hivi. Na hilo halipaswi kutushangaza kwamba linaanza kufifia.

Pili, inaonekana kama kwa mara ya kwanza, mtu anajaribu kuanzisha kile tunachoweza kukiita urithi wa nasaba. Katika kitabu cha Waamuzi, majaji walichaguliwa kutoka kote nchini. Mungu aliwainua bila kujaliana.

Lakini Samweli anajaribu kuteua wanawe mwenyewe na kuanzisha ukoo wa waamuzi, jambo ambalo tena ni kinyume na kile tulichokiona hapo awali. Kwa hivyo, haipaswi kutushangaza kwamba mambo yanaharibika. Katika mstari wa 3, inasema wanawe hawakutembea katika njia zake.

Waligeuka kando wakitafuta faida, n.k. Na hilo linawachochea wazee wa watu kuja katika mistari ya 4 na 5 na kumwomba Samweli mfalme. Kwa hivyo, mstari wa 5, unasema, Tazama, ninyi ni wazee, wana wenu hawaendi katika njia zenu.

Kwa hivyo, tuwekee mfalme, kwa Kiebrania, inasema atuhukumu. Nadhani matoleo mengi husema kututawala, kutuongoza, kitu kama hicho. Lakini neno ni kuhukumu.

Na nadhani hilo ni muhimu kwa sababu ukikumbuka kitabu cha Waamuzi, kazi kuu ya waamuzi, waliinuliwa ili kujibu tishio la kijeshi. Na Mungu alimwinua jaji anayefuata ili kusaidia dhidi ya hilo. Kwa hivyo hapa wanaomba mfalme wa kufanya kile ambacho waamuzi walikuwa wamefanya, yaani, kuwaongoza vitani.

Tofauti ni kwamba majaji waliinuliwa katika nyakati tofauti na sehemu tofauti kwa njia ya dharura. Kisha wakaondoka. Mfalme angekuwa mtu mwenye urasimu ulioimarika, angekuwa taasisi iliyoimarika ambayo ingekuwa mzigo mkubwa.

Na Samweli anazungumzia hilo katika mistari inayofuata hapa. Kwa hivyo, waliomba mwamuzi wao kama mataifa. Kwa hivyo, wanafanya nini? Wanaomba hili.

Wanaomba mfalme anayefanana na kile kinachowazunguka. Kwa hivyo, haishangazi kwamba Samweli amekasirika kuhusu hili katika mstari wa 6. Halikasiriki. Na Mungu anasema katika mstari wa 7, usijali kuhusu hilo.

Nimekushughulikia. Hawakukatai. Wananikataa mimi.

Kwa wazi kabisa, ombi la mfalme hapa katika 1 Samweli 8 ni dhambi. Na ni kumkataa Mungu kama mfalme wao. Sasa, hiki ndicho kifungu nilichojifunza, na watu wengi wangebisha kwamba hoja ni kwamba Mungu alitaka wasiwe na mfalme kamwe, kwamba awe mfalme wao tu na asiwe na mfalme wa kibinadamu kamwe.

Ndiyo maana nilijifunza kwamba hiyo ilikuwa aina ya idhini ya pili bora ya Mungu kwa ombi la dhambi la Israeli. Lakini mtazamo wangu leo ni zaidi ya kwamba hapana, ofisi ya ufalme ilikuwa sehemu ya mpango wa Mungu tangu mwanzo. Na ilikuwa iwe aina maalum sana ya ufalme, aina ya mfalme wa kitamaduni.

Na huo ndio ulikuwa mpango wake. Na sababu ya tatizo si ukweli kwamba waliomba mfalme. Sababu ya tatizo ni aina ya mfalme waliyekuwa wakimwomba, mfalme anayefuata mfumo huu.

Kwa hivyo, Samweli anampa onyo kuhusu mizigo yote ambayo mfalme atakuwa nayo katika mstari wa 11 hadi 18. Lakini sasa mstari wa 19, watu wanaendelea kukataa na nia yao inakuwa wazi zaidi. Kwa hivyo mstari wa 19, 1 Samweli 8, watu walikataa kutii sauti ya Samweli.

Wakasema, Hapana, kutakuwa na mfalme juu yetu ili nasi tuwe kama mataifa. Naam, tulijua hilo kutoka mstari wa tano, kwamba mfalme wetu atatuhukumu. Pia tulijua hilo kutoka mstari wa tano, lakini kifungu cha mwisho cha mstari wa 20 kinatupa motisha halisi kwamba aweze kutoka mbele yetu na kupigana vita vyetu.

Kwa hivyo hilo linaweka wazi. Huyu ndiye aina ya mfalme waliyekuwa wakimwomba. Nadhani kama wangemjia Samweli na kusema, tupe mfalme atuongoze katika kujifunza Torati, Samweli angesema, wazo zuri sana.

Kwa hivyo tena, hoja yangu ni kwamba, sio ukweli kwamba waliomba mfalme, ni aina ya mfalme waliyemtaka. Na hiyo ndiyo ilikuwa sababu ya ombi lao la dhambi. Kwa hivyo Mungu anaanza wazo la wafalme kuwa njia ya kubariki mataifa kupitia agano la Ibrahimu.

Hatimaye inaongoza kwenye agano ambalo Mungu anafanya na Daudi. Unaweza kuliangalia hilo peke yako. Liko katika 2 Samweli 7. Kumbuka Sauli ndiye aliyeanzishwa kwanza kama mfalme, lakini anajipiga risasi mguuni mara kadhaa na anakataliwa kama mfalme.

Kisha Daudi kutoka ukoo wa Yuda anaanzishwa na Mungu anampa ahadi kubwa katika 2 Samweli 7, kwamba mzao wake angekuwa kwenye kiti cha enzi kila wakati. Na bila shaka, tunafuatilia hilo kupitia manabii na katika Agano Jipya kama linaloongoza kwenye agano jipya kuu. Kwa hivyo, hebu tumalize hili kwa kuangalia Agano Jipya, kifungu kimoja, na hicho kiko katika Mathayo 1. Kwa hivyo, Mathayo 1 ni utangulizi wa kitabu, bila shaka, na kina nasaba ya Yesu, mistari 1-17.

Na imegawanywa katika makundi haya matatu ya majina 14 kwa kila kipande, jumla ya majina 42. Lakini angalia mwanzo. Mstari wa 1 kimsingi ni kichwa cha kitabu, lakini pia kichwa cha nasaba.

Nasaba ya mstari wa 2 inaanza na Ibrahimu, na inatupeleka hadi kwa Yesu katika mstari wa 16. Lakini kichwa cha kitabu, kichwa cha nasaba kinasema hivi, kitabu cha nasaba ya Yesu Kristo, mwana wa Daudi, mwana wa Ibrahimu. Sasa, majina haya yote yanayofuata haya ni mababu wa Daudi.

Kwa hivyo kati ya majina hayo 42, kwa nini hayo mawili yalichaguliwa kuwa katika kichwa cha kitabu? Na nadhani jibu liko katika picha hii ya maagano, ambayo Mathayo anasema, Nataka kuanzisha hadithi ya Masihi. Nataka kuanzisha hadithi ya agano jipya kwa kulitia nanga katika vilele hivi pacha vya theolojia ya Agano la Kale. Hizo ni nguzo pacha katika Agano la Kale lote, na hilo linaongoza kwenye agano jipya.

Na hivyo ndivyo Mathayo anavyosema, huwezi kuelewa hadithi ya Yesu bila kuelewa ahadi ambazo Mungu alimpa Daudi na Ibrahimu. Na kwa hivyo, hii si ishara tu ya uzao wa damu kutoka kwa hao wawili, ambayo bila shaka ilikuwa hivyo, lakini

Mathayo anatumia majina hayo mawili kutuambia kuhusu theolojia ambayo anataka kujenga juu ya vilele viwili vya theolojia ya Agano la Kale. Kwa hivyo, haya yote yanatusaidia kuona mfumo wa vitabu tunavyozungumzia katika mfululizo huu wa mihadhara, Yoshua, Waamuzi, na Ruthu. Tunaweza kuona mambo kadhaa katika mstari huo.

Huyu ni Dkt. David Howard katika mafundisho yake kuhusu vitabu vya Yoshua kupitia Ruthu. Hii ni kipindi cha 11, Maadhimisho ya Maagano.